

CONSELL ESCOLAR MUNICIPAL DE BARCELONA

Comissió de Treball sobre Educació Emocional i Salut Mental a les Escoles

5a Sessió Curs 2020-2021 (31 de maig de 2021)

Assistents:

Marta Carranza, *secretària del CEMB*

Laia Garcia, *tècnica del CEMB*

Martí Oliver, *tècnic de la Fundació Ferrer i Guàrdia (dinamitza la sessió)*

Marga Ribas, *vocal Comissió Educació Emocional i Salut Mental FAPAES*

Roger Ballescà, *psicòleg, psicoterapeuta, docent i supervisor cínic – Vicesecretari COPC*

Jordi Rodon, *secretari CEC*

Vanessa Rodríguez, *CEMD Nou Barris professorat públic: Escola Víctor Català*

Esther Pla, *Pla Comunitari de la Barceloneta*

Maria Roca, *direccions centres públics, EBM Cobi*

Lluís Vila, *Famílies Sector Concertat, FAPAES*

Josep Puig, *CEMD Nou Barris Coordinador dels Serveis Educatius de Nou Barris (director de l'EAP)*

Juan Carlos Barroso, *CEB referent de suport en casos de maltractament, assetjament, abusos i altres situacions d'emergència*

Temes previs i finalitat de la sessió:

17:00h – 17:10h	Benvinguda
17:10h - 17:30h	Presentació a càrrec de Imma Reguant (Sub-directora general Educació Inclusiva) i de Juan Carlos Barroso (Coordinador del grup d'emergències psicosocials del Consorci d'Educació de Barcelona), sobre acompanyament pràctic per a la gestió de l'educació emocional i la salut mental a l'educació post-obligatòria
17:30h – 18:25h	Espai de debat
18:25h – 18:30h	Avaluació i tancament de la sessió

Temes tractats:

Imma Reguant i Juan Carlos Barroso inicien la seva intervenció sobre acompanyament pràctic per a la gestió de l'educació emocional i la salut mental a l'educació postobligatòria.

Quan parlem d'educació inclusiva fem referència a que l'escola sigui un espai on tots en formem part. Que cadascun dels nostres nois i noies sentin que formen part del col·lectiu i que no estan a fora.

Pel que fa a l'orientació, pensem en moltes figures que hi han de tenir un pes: els tutors, els orientadors i orientadores, les direccions, els mestres, els mestres d'educació especial...

Cal fer una mirada en el grup classe, veure si tothom aprèn, si tothom és feliç i si el clima social de l'aula és el bo per a tots. Si no estem tots bé, què està passant? Moment en què se'ns encendrien les alertes i demanaríem ajuda. D'aquesta manera estem prevenint i estem detectant. En general ens agradaria que la prevenció i la detecció arribessin abans. Cal oferir formació sobretot pel tema de la detecció.

El treball en xarxa no sempre és fàcil. De vegades per manca de coneixença del personal o per manca de recursos. Cal que posem accent en el treball en xarxa, en els professionals, en tenir els ulls posats en la persona que no s'ho està passant bé. No es tracta de solucionar ni de curar, sinó d'atendre, d'acompanyar.

El Batxillerat es pot considerar un annex l'institut, si salten les alarmes és més fàcil detectar i acompanyar aquell alumne... Ara bé, en els cicles formatius és més complicat.

Amb la pandèmia, tot ha saltat pels aires, i això ha generat molt de neguit i preocupació en l'àmbit de l'educació post-obligatòria. Tenim un increment molt elevat de trastorns alimentaris, d'autolesions, de tendències suïcides...

Proposta als EAPs perquè hi hagi un referent al territori per acompanyar als joves en els centres que no en tenen. És una idea que va agafant més importància veient el volum d'alumnes que va pujant de promoció i s'acosta cada cop més a la postobligatòria.

Hem d'anar millorant tot el traspàs d'informació dels EAPs. En aquest sentit hem creat un expedient electrònic, una eina a nivell interna on es plasmi tota la informació d'aquell alumnat que té un reconeixement d'unes necessitats educatives especials. Això ajudarà a millorar molt el seguiment.

També estem elaborant un mapeig dels recursos de salut mental per endreçar tot el que hi ha a la ciutat de Barcelona i perquè els centres educatius puguin accedir als recursos més adients segons l'acompanyament que es necessiti.

És necessari potenciar el tema del benestar emocional, d'intentar posar la base que els centres de postobligatori vagin una mica més enllà del tema més acadèmic pur i dur. Cal que des del currículum es treballi i es treballi bé tot el que fa referència a l'educació emocional.

Cal escoltar les veus de les persones que tenen algun tipus de dificultat, moltes vegades no les escoltem, donem per descomptat que en sabem més que ells. Els professionals ens mirem els alumnes amb una mica de pena, i així no arribem enlloc.

Reflexions i aportacions per part dels i les membres de la Comissió de Treball

-Els tutors són els que en primer lloc es troben amb l'alumnat o amb les famílies, es podria pensar en alguna formació relacionada amb la comunicació, com explicar correctament.

-Quan parlem d'emocions, o de dol, una formació intel·lectual cognitiva no és suficient. Podem informar als tutors, però cal un tipus d'informació més vivencial, seria el camí més adequat.

-Les formacions cognitives no són suficients però sí que són necessàries.

-Insisteixo amb el treball de sostenir i acompanyar al docent. És molt complicat que puguem fer aquest treball d'acompanyament i intervenir amb garanties si no tenim cura de nosaltres mateixos. Estem treballant amb una pressió molt alta, aules molt plenes i moltes complexitats. Hem de començar tenint cura de nosaltres per poder tenir cura dels altres. Poder buscar de manera sistemàtica qui té cura dels que curem seria la millor manera de prevenir.

-És molt important que els professionals tinguin un reforç no només per cuidar-se, sinó també de formació.

-Una figura amb molt de pes són les direccions dels centres, que són claus pel seguiment i l'acompanyament del professorat. Hi ha moltes coses que ens remouen, casos de trastorn mental, temes de violència, ens toquen en el més profund, hem de trobar la manera que els equips directius ens ajudin a gestionar-ho.

-A molts graus superiors no hi ha caselles de necessitats específiques. Nanos que tenen programes individualitzats quan arriben a la postobligatòria aquest desapareix i et veus obligat a tornar al Consorci a explicar la teva història.

-Cal apostar molt pels DUOs, com més DUO fem, més veiem quines barreres tenim a l'aula, menys Pls necessitem.

-Als pares els hem d'escoltar molt sobretot quan parlem de malalties minoritàries. El coneixement del fill o filla el tenen els pares més que ningú altre.

-Que tothom se senti part del centre és fonamental. La inclusió no és només que una persona estigui en un lloc, sinó que s'hi senti part. I aquest és un dels reptes que tenim: com incloure de manera efectiva una persona amb un trastorn mental o amb problemes de desenvolupament.

-Una cosa són els nois i noies que tenen un problema de salut mental i una altra els nois i noies que tenen un problema de salut mental i creen un problema en el centre a causa d'això. Respecte al primer cas, crec que se li dona bona resposta, però en el segon observem que hi ha moltes dificultats per gestionar en els centres els problemes de conducta i això també és educació emocional. Trobem una mancança a nivell formatiu en els equips docents i probablement també en els orientadors i no ens ha d'espantar reconèixer-ho.

-Gestionar de manera efectiva els problemes de conducta vol dir aprendre a gestionar conflictes, aprendre a canalitzar les enrabiades, aprendre a relacionar-se amb els altres...

-El perfil d'alumne que no genera problemes és més fàcil de treballar però a vegades queda amagat i costa de detectar.

-La gravetat la trobem en l'alumnat que genera problemes. Ens és difícil gestionar-lo. Tenim el recurs de les aules integrals de suport, pels alumnes que no poden estar amb la resta.

-Una proposta de detecció podria ser fer un cribatge als 7 o 8 anys a través d'unes proves a tot l'alumnat del país. D'aquesta manera tindríem una foto dels trastorns, sabríem què tenim en cada aula i com ajudar-los.

-Hem d'aconseguir fer tots aquests canvis de currículum, d'espais, de temps... Ara estem molt encaixonats i el no ser flexibles ens fa difícil poder treballar. Hem d'aconseguir flexibilitzar-ho tot plegat.

-Dos recursos que caldria tornar a ressaltar són l'Aquí t'escoltem (joves de 12 a 20 anys) i el Konsulta'm (de 12 a 22 anys). Hem de tenir presents tots aquests recursos i visualitzar-los davant de situacions que puguin amoïnar.

-Moltes vegades ens trobem alumnes que no surten de casa seva, que els hi enviem un mestre, però sempre n'hi ha que queden desatesos. Atenem només a aquell alumnat que està penjat del tot, que no té vinculació amb ningú.

-Hi ha dos programes pilots en aquest sentit de la Fundació Vidal i Barraquer i del Clínic, que són molt interessants.

-En el primer confinament vam detectar que molts alumnes amb problemes de salut mental milloraven. Això evidencia que l'escola o els instituts es converteixen en un factor d'estrès per determinats nens i nenes i ens ha de fer reflexionar.

-Hem de pensar si realment hi ha nois i noies que no poden anar a l'institut a causa del seu trastorn mental. N'hi ha molts d'aquests que si no poden és perquè el centre no ha pogut adaptar-se a la seva necessitat i la solució que troba és la d'enviar-los a casa.

-Seria útil crear algun tipus d'estructura que ens ajudi a treballar la quotidianitat en els centres, que faci un seguiment.

-Hi ha una iniciativa que va començar amb el Pla de Barris que és la incorporació dels EMO als centres. Això aniria en la línia de pensar una cosa estructural per fer aquest seguiment. Potser estaria bé estendre el desplegament dels EMO a totes les etapes, també en la postobligatòria.

-Igual com hi ha altres figures que van començar de manera experimental i s'han anat incorporant, tinc l'esperança que aquesta figura de l'EMO ara molt reduïda es pugui plantejar de manera estructural. Abans que això, però, crec que val la pena generalitzar els orientadors educatius en la postobligatòria, penso que és més factible i seria la primera entrada per treballar aquests temes.

-És molt important la figura dels docents, com a persones que poden fer un primer acompanyament als alumnes. Cal que els apoderem.

Es tanca la reunió amb l'avaluació de la sessió de treball.

Acords:

- Es farà arribar l'acta als membres de la comissió per tal que puguin complementar les intervencions recollides i les propostes que se'n deriven.
- Es farà una última sessió el mes de juliol per posar en comú i debatre l'esborrany d'informe final de la comissió.

Avaluació:

■ Molt en desacord ■ En desacord ■ Ni d'acord ni en desacord ■ D'acord ■ Molt d'acord

